

“атцинганите”¹¹, които му помогнали със своите магически способности, да се движат свободно из териториите на цялата империя. Част от тях се заселват в Тракия (географска област на Балканите, на юг от Стара планина).

Пристрастията на византийците към окултните практики достигат до такива размери, че през първата половина на XIV век църквата се принуждава да вземе отношение. С циркулярно писмо патриарх Анастасий I предупреждава вярващите за недопустимостта на връзки и контакти с различни магьосници, предсказатели, водачи на дресирани мечки и недопускане на „атцинганите“ в къщите си. Византийският Номоканон от XV век забранява получаването на причастие за пет години на тези, които се съветват с „египетски жени“ за предсказване на бъдещето им или водят тези гледачки в къщите си, за да им правят заклинание за болест или друго.

Освен способностите им за врачуване, гадания, предсказания и забавления, византийците оценяват по достойнство и други умения на циганите. Като ковачи, налбанти и железари немалко от тях се ангажират в изработването на бойните доспехи и мунициии на византийската армия.

За времето XII-XIV век (Втората българска държава) има доста разнородни и в повечето случаи косвени данни за циганско присъствие в българските земи. През XIV век започва османското нашествие и завладяване на Балканския полуостров. В земите на Тракия османците заварват ранно заселилите се тук цигани християни (Soulis 1961: 163; Марушиакова, Попов 2000: 16-18, 64; Мизов 2006-I: 75; Стојановски 1974: 34-35).

С османското настъпление на Балканите идват и немалък брой цигани. Една част обслужват армията, главно като занаятчии, обоз, музиканти. Цигански групи се появяват както самостоятелно, така и с миграционните вълни на османската колонизация през следващите столетия. Други продължават да се придвижват с османските военни кампании към Централна Европа.

В новозавладените земи Османската държава съчетава насилственото въдворяване и депортиране с изселвания на анадолски номади, представители на различни етнически и племенни групи. Заедно с юруците в колонизацията на Горнотракийската низина през XV и XVI век участват и вървящите след тях цигански кервани.

Някои трайно усядат и намират своето място в османската обществено-политическа и стопанска система. Други продължават чергарския си начин на живот. Като лингене, ченгяне, чиган или къптиян

¹¹ С названието атцингани циганите са познати от византийските извори. През XIII-XIV век се появява двойственото наименование – цигани и египтяни, като египтяни се среща особено често през XIV-XV век.